

Gore galore

Af [MARTIN SKOVHUS](#)

Voldtægt, mord og parterede lig – Jee-Woon Kims sydkoreanske *I Saw the Devil* er en voldsomt udpenslet og ekstremt modbydelig film. Men den er mere end det – den er også et imponerende og æstetisk håndværk, der udforsker grænselandet mellem thriller, splatter og moralfilosofisk drama. Omdrejningspunktet er historien om en politibetjents blodtørstige hævntogt mod den mand, der myrdede hans forlovede. Filmens instruktør måtte foretage adskillige ændringer i sin ellers færdige film, før Korea Media Rating Board lod den passere gennem censuren. Men tilhængere af blodig gru behøver ikke fortvivle af den grund. Der er stadig masser at komme efter.

Forbrydelsen

"Den, der kæmper mod uhyrer, må se til, at han derved ikke selv bliver til et uhyre. Og når du længe kigger ned i en afgrund, kigger afgrunden også ind i dig." Dette kendte citat fra Nietzsches *Hinsides godt og ondt* indkapsler fuldstændig præmissen for Jee-Woon Kims makabre hævndrama *I Saw the Devil* (*Akmareul boatda*, 2010), der 13. marts blev udgivet på Blu-ray og DVD i Danmark.

Det hele starter i forræderisk idyl med blød, bossa nova-inspireret musik og blidt faldende sne filmet gennem en bilrude. Joo-yeon (Sanha Oh) er på vej hjem fra det børnehjem, hun har besøgt, men punkterer på en øde landevejsstrækning. Hun er i telefonisk kontakt med sin forlovede, politimanden Kim Soo-hyeon (Byung-hun Lee), da en fremmed mand (Min-sik Choi) ankommer i en gul skolebus og tilbyder hende sin hjælp (fig. 1). Joo-yeon afviser hjælpen – hun vil hellere vente på den kranvogn, hun har bestilt – men den fremmede (som vi siden skal lære at kende som Kyung-chul) lader sig dog ikke så nemt affeje, og han viser sig snart at være en psykopatisk seriemorder på konstant jagt efter unge, kønne kvinder.

Det er ikke nødvendigt at give en spoiler warning før man afslører, at Joo-yeon ikke slipper fra mødet med livet i behold (fig. 2). Mordet er nemlig blot en kort prolog, der danner optakten til den egentlige historie: politimandens Kims indædte hævntogt mod sin forlovedes morder. Opsat på, at morderen skal lide mindst lige så meget som sine ofre, indleder Kim en ufortrøden klappjagt, der indledningsvis går ud over andre mistænkte. Snart lykkes det ham dog at fange Kyung-chul på fersk gerning i færd med at voldtage en ung skolepige. I stedet for at dræbe Kyung-chul, tvinger Kim et tracking device ned gennem halsen på ham, så han kan mishandle ham, slippe ham fri, fange ham og mishandle ham igen gang på gang.

Hævntogtet

Kims møde med afgrunden, da han mister sin elskede, forvandler ham til en iskold hævner. I en central scene taler han i telefon med sin afdøde forlovedes far og søster, der begge forsøger at overtale ham til at indstille sin vendetta. Men Kim er ikke i stand til at stoppe. Hans nærmest rituelle hævnscyklus bliver kalkulerende og mekanisk, nøjagtig som når morderen torturerer, myrder og parterer sine ofre med en skødesløshed, der tenderer kedsomhed. Der opstår større og større ligheder mellem Kim og det uhyre, han forsøger at straffe, og man kan med rette spørge, om djævelen i filmens titel i virkeligheden er hans eget spejlbillede.

I en kommentar, der synes at være en direkte henvisning til Nietzsche, siger politichefen om Kim: "Han må ikke bekæmpe et monster som et monster". Det synes at være filmens filosofiske anliggende at stille spørgsmålstejn ved forholdet mellem forbrydelse og straf. Kan hævn

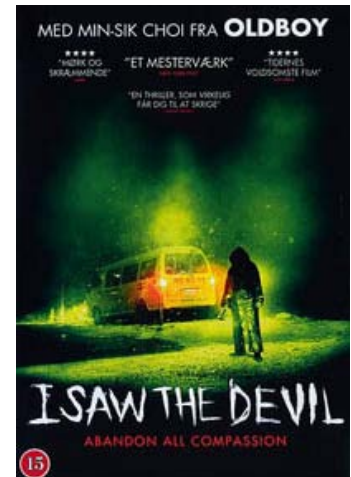

Fig. 1: Morderens gule skolebus. Farven gul anvendes som faresignal.

Fig. 2: Den tomme bil som vidnesbyrd om det første mord.

og selvtaget give nogen som helst oprejsning og følelse af retfærdighed, eller fører de blot til en endnu dybere afgrund af eksistentiel tomhed?

I rollen som selvudnævnt hævner bliver Kim et tavst redskab for den vold, han burde bekæmpe. Men det er ikke kun hans aktive handlinger, der gør ham til et uhyre på lige fod med morderen. I sin sadistiske leg med morderen, hvor han som en kat leger med en halvdød mus, gør han sig til morderens medskyldige, for mens Kyung-chul får løbepas mellem afstraffelserne, har han rig lejlighed til at begå nye, bestialske forbrydelser. Det er et af protagonistens Kims mange paradokser, at han i sin jagt på retfærdighed både aktivt udfører og passivt medvirker til en eskalation af vold, voldtægt og mord.

Hæslighedens æstetik

Ansigter og kønsdele maltrakteres; knogler brækkes som visne grene; blod, udsønderinger og lort flyder i rå mængder. *I Saw the Devil* er på mange måder en ubehagelig og ulækker oplevelse, hvor både visuelle effekter og lyddesign er taktile og mere end rigeligt overbevisende. Men filmen er samtidig meget æstetiseret og lækker på sine egne præmisser.

Mo-gae Lee står bag det flotte kameraarbejde, der gennemgående dyrker en genkendelig, østasiatisk billedæstetik (fig. 3). Det er interessant at bemærke, hvordan der benyttes komplementære farvetoner – gule/gylde kontra blålige – som et visuelt tema (fig. 4). Farven gul anvendes som fare- eller advarselssignal: Morderen samler ofre op i en gul skolebus og har op til flere forskellige gullige trøjer på igennem filmen (fig. 5). Modsat ses protagonisten ofte i blålig belysning, og man kan få den tanke, at den visuelle strukturering omkring komplementære farvetoner antyder et yin-yang-princip: Hævner og morder er tilsyneladende modsætninger, men i bund og grund gjort af samme stof og gensidigt afhængige.

Selv nogle af de mest bestialske scener har deres egen, særprægede skønhed. Hvor filmen primært benytter sig af en yderst håndgribelig og realistisk repræsentation af volden, har kampscenerne mellem Kim og Kyung-chul til tider et stiliseret præg, der ligner noget fra asiatiske kampsportsfilm. Bevægelserne er ikke overmenneskelige eller decideret unaturlige, men de er tydeligt koreograferede og understøttet af de percussionslyde, man ofte støder på i den type film. Dette bidrager yderligere til det æstetiserede udtryk og fornemmelsen af, at filmen på én gang vil være frastødende og lækker. Det er en kombination, der går igen i mange volds- og splatterfilm, men i dette tilfælde er de bagvedliggende motiver noget tvetydige. Man tager sig selv i at undre sig over, hvor filmen egentlig vil hen med sin æstetiserede ultravold og moralfilosofiske ambitioner.

Introvert vold

Nu behøver film (og kunst i almindelighed) naturligvis ikke have noget defineret mål eller budskab. Men en film, der på én gang er dybt frastødende og meget æstetiseret, og som benytter sig af moralfilosofiske under- og overtoner, må vel have et ærinde?

Mange stillede sikkert sig selv samme spørgsmål, da én af splatterfilmens milepæle, Tobe Hoopers *The Texas Chain Saw Massacre*, forargede og chokerede i 1974. Den er også både morbidd blodig og på sin vis foruroligende smuk, men adskiller sig fra *I Saw the Devil* ved at være tydeligt samfunds- og kulturkritisk. Med sine karikerede og visse steder komiske køns- og classeskildringer, for ikke at tale om de slet skjulte konnotationer til samtidens politiske klima, lod filmen sin vold pege mod noget uden for sig selv – samfundet, kulturen, tidsånden – og man kan argumentere for, at det var det, der motiverede blodsudgydelserne.

Sådan forholder det sig ikke med *I Saw the Devil*, hvor volden er et indadvendt anliggende uden anden funktion end filmens og karakterernes selvtillfredsstillelse. Volden motiveres gennem tvivlsomme henvisninger til moralfilosofien, Nietzsche i særdeleshed. Det minder lidt om det postulerede *carpe diem*, der drev volden i James Wans film *Saw* (2004), der var stærkt medvirkende til at etablere subgenren *torture porn*. *I Saw the Devil* ligner også mest af alt en omgang udspekuleret *torture porn*. Voldens moralfilosofiske legitimering overbeviser ikke, og det samme gælder den psykologiske, fordi karaktererne er så sporadisk skitseret, at de drukner i blod og materie.

Tørre tårer

Det er min mistanke, at *I Saw the Devil*, selvom den påkalder sig eksistensens tragiske dybder, ikke er drevet af meget andet end slet skjult svælgen i ekstrem, æstetiseret vold. I en scene hjemme hos Kyung-chuls lige så psykopatiske kammerat høres Bizets opera *Carmen* på ghettablasteren, mens man forbereder sig på at torturere og dræbe

Fig. 3: Klassisk, østasiatisk billedæstetik og motiv: Nåletræer og sneklædte bjergtoppe.

Fig. 4: Kontrasten mellem blålige og gule/gylde farvetoner er et gennemgående motiv.

Fig. 5: Morderen med én af sine ildevarslede, gule trøjer.

endnu en ung pige. Hvis vi skal vælge at tro, at musikken tjener andet formål end at være delikat fyld, må det være at udtrykke den bundløse tragik, der gør forsmte mennesker til mordere og gode mennesker til hævnere. En ting, der peger i den retning, er hævnerens ellers stålsatte øjne, der adskillige gange bryder ud i tårer.

Især hen imod slutningen rækker filmen ud efter at forløse tragediepotentialet – kraftigt understøttet af den melankolske og længselsfulde underlægningsmusik. Men efter to timer i torturhelvede er det svært at tro på, at Kim græder over tilværelsens meningsløshed og hævnens umulighed – og ikke bare over sin egen bitre skæbne (fig. 6). Filmens moralfilosofiske ramme forbliver et postulat, og derfor ligner tårerne heller ikke meget mere end et tyndt lag fernes over den mæskende dyrkelse af alle tænkelige afarter af overgreb og lemlæstelse. Med en varighed på 141 minutter er der mere end rigelig tid til at svælge i modbydelighederne. Selv benyttede jeg mig flittigt af "kigge væk-finten".

Fig. 6: Protagonisten opløst i tårer.

Fakta

I Saw the Devil, Sydkorea, 2010. På Blu-ray/DVD i Skandinavien: Atlantic Film AB, 2012. Ekstramateriale: Intet.

Filmen fik generelt en god modtagelse i pressen og på festivaler, og det britiske filmmagasin *Total Film* har densom nummer fire på sin liste over de bedste film, der havde premiere i Storbritannien i 2011.

[Udskriv denne artikel](#)

[Gem/åben denne artikel som PDF](#)

[Gem/åben hele nummeret som PDF](#)